

Natuurtoets

**verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap
Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v.
verbreding A12 en verlenging A15 tussen
Zevenaar en Duiven**

projectnummer 411739
concept revisie 0B
1 maart 2017

Natuurtoets

**verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en
drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen
Zevenaar en Duiven**

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN tbv uitvoeringsprojecten

projectnummer 411739
documentnummer 411739-NT-01
concept revisie 0B
1 maart 2017

Auteurs

Opdrachtgever

Waterschap Rijn en IJssel
Postbus 148
7000 AC Doetinchem

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave	beschrijving revisie 0B
3-3-17	Concept

Inhoudsopgave

Blz.

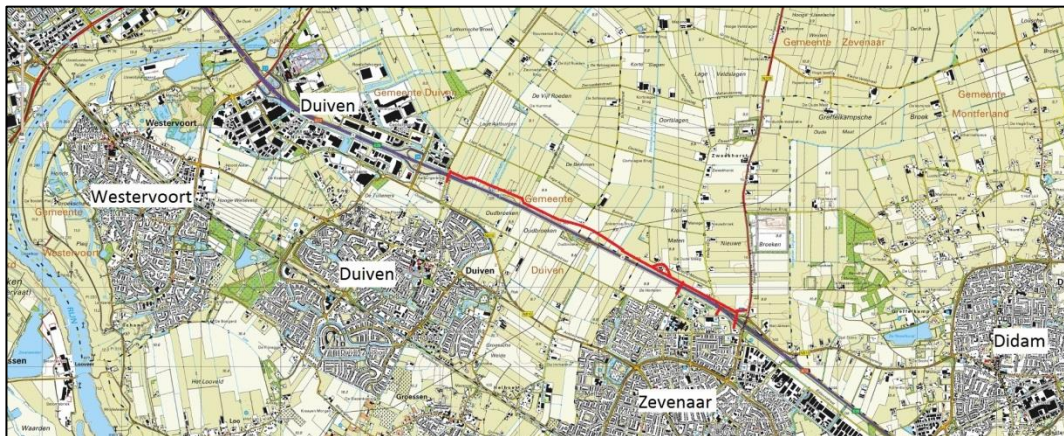
Advies 1

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Projectvoornemen	3
1.2.1	Activiteit	3
1.2.2	Planning werkzaamheden	3
1.3	Doel en onderzoeksvragen	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Soortbescherming	5
2.3	Gebiedsbescherming	6
2.3.1	Natura 2000	6
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	6
2.4	Procedure	7
3	Methodiek	8
3.1	Algemeen	8
3.2	Bureauonderzoek	8
3.3	Terreinbezoek	9
3.4	Effectbeoordeling en advies vervoltraject	9
4	Resultaten	10
4.1	Gebiedsbeschrijving	10
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	12
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	13
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	15
4.3	Beschermde gebieden	16
5	Toetsing	18
5.1	Effectbepaling project	18
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	18
5.3	Effecten op beschermde gebieden	19
5.3.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	19
5.3.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	19
6	Bronnen	20
	Bijlagen	

Bijlage I: Wettelijk kader

Begrenzing van het projectgebied (rode lijn) Bron: GlobeSpotter

Begrenzing van het projectgebied (rode lijn) Bron: pdokviewer

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

Advies

Waterschap Rijn en IJssel en Vitens N.V. zijn voornemens om een tweetal persleidingen en een drinkwaterleiding tussen Zevenaar en Duiven te verleggen. De genoemde leidingen dienen te worden verlegd vanwege het voornemen van Rijkswaterstaat om de A15 te laten aansluiten op de A12 tussen Duiven en Zevenaar. Hierbij wordt de A15 verlengd en de A12 verbreed.

Het project kan worden uitgevoerd indien de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden in de invloedssfeer van het projectgebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets. Tevens is aangegeven of volgens de Nederlandse wetgeving vervolgstappen aan de orde zijn.

Conclusies: Beschermde gebieden

In het projectgebied is NNN-gebied aanwezig. Significante wezenlijke effecten op dit NNN gebied moeten voorkomen worden. In Hoofdstuk 5 staan verschillende opties uiteengezet hoe significante effecten voorkomen kunnen worden. Indien deze maatregelen niet opgevolgd worden dan is sprake van negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. In dat geval dienen vervolgstappen genomen te worden en is een aanvullende uitwerking/afstemming met het bevoegd gezag noodzakelijk (zie Hoofdstuk 5 voor de uitwerking). Als het gebied met een boring gepasseerd wordt is deze vervolgstap niet noodzakelijk.

Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja; NNN
Effecten beschermde gebieden?	Ja
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Ja; uitwerking/afstemming Bevoegd gezag

Conclusies: Beschermde soorten

- Er moet rekening gehouden worden met broedvogels in het vogelbroedseizoen.
- Er moet rekening gehouden worden met licht ten opzichte van mogelijk vliegroutes van vleermuizen. Dit kan zonder nader onderzoek ingevuld worden.
- Er moet nog nader onderzoek worden uitgevoerd naar de schuren bij Korte Matenweg 1. Deze konden nog niet bezocht worden. Dit nader onderzoek kan mogelijk negatieve effecten op de steenmarter uitsluiten.
- Als de het NNN-gebied met een natte zinker wordt gepasseerd kunnen, zonder nader onderzoek, negatieve effect op de ringslang, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker niet worden uitgesloten. Hiervoor zou eerst nader onderzoek moeten volgen. Als het gebied met een boring gepasseerd wordt is dit onderzoek niet noodzakelijk.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage I staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van de het Waterschap Rijn en IJssel en Vitens N.V. heeft Antea Group middels een bureaustudie een ecologisch rapport opgesteld ten behoeve van het project 'Verlegging persleidingen en drinkwaterleiding Zevenaar-Duiven'.

De bureaustudie heeft betrekking op de verlegging van de volgende leidingen:

- Ø800 rioolpersleiding waterschap Rijn en IJssel.
- Ø700 rioolpersleiding waterschap Rijn en IJssel.
- Ø315 drinkwatertransportleiding Vitens N.V.

De genoemde leidingen dienen te worden verlegd vanwege het voornemen van Rijkswaterstaat om de A15 te laten aansluiten op de A12 tussen Duiven en Zevenaar. Hierbij wordt de A15 verlengd en de A12 verbreed.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven. In Figuur 1.1 is de ligging van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het projectgebied, de variant "noordelijk passage Kleine Matenweg 1" is afgefallen.

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

1.2 Projectvoornemen

1.2.1 Activiteit

Bij de tracés blijft, vanaf de Doesburgseweg tot en met de Kleine Matenweg, een bestaande rioolpersleiding van het Waterschap Rijn en IJssel liggen. Op dit deel van het tracé worden één rioolpersleiding en één drinkwatertransportleiding verlegd.

Vanaf de Kleine Matenweg tot en met de Giesbeeksestraat wordt voorgenoemde rioolpersleiding wel verlegd. Op dit deel van het tracé worden twee rioolpersleidingen van het Waterschap Rijn en IJssel en één drinkwatertransportleiding van Vitens verlegd.

De verleggingen worden grotendeels in open ontgraving uitgevoerd. De rioolpersleidingen (één of twee) worden in één sleuf aangelegd, de drinkwatertransportleiding wordt op circa 10 meter afstand aangelegd in een aparte sleuf. De aanleg van de rioolpersleidingen en de drinkwatertransportleiding worden afzonderlijke van elkaar uitgevoerd. De werkvolgorde van de leidingen is als volgt:

- Aanleg rioolpersleiding(en): circa 375 m¹/week
- Aanleg drinkwatertransportleiding: 1.125 m¹/week

Daarnaast worden enkele kruisingen gemaakt:

Rioolpersleidingen:

- A12 middels front boring / HDD boring.
- Oude Steeg in open ontgraving.
- Schuur achter woning aan de Kleine Matenweg 1 in open ontgraving.
- Watergang Zevenaarse Wetering middels natte zinker.
- Bestaande Gasunie leidingen middels front boring.
- Waterpartij middels natte zinker.

Drinkwatertransportleiding

- A12 middels horizontaal gestuurde boring (HDD), 3 maal.
- Oude Steeg in open ontgraving.
- Schuur achter woning aan de Kleine Matenweg 1 in open ontgraving.
- Watergang Zevenaarse Wetering middels HDD.
- Bestaande Gasunie leidingen middels HDD.
- Waterpartij middels HDD.

Om constructietechnische - en cultuurtechnische redenen (ter voorkoming van blijvende structuurschade en toekomstige gewasschade), dienen de uit te voeren werkzaamheden in droge bouwputten plaats te vinden. In verband met de heersende grondwaterstanden op de locatie moet daartoe bemaling worden geïnstalleerd.

Er wordt een schuur gesloopt aan de Kleine Matenweg. Er wordt een rij met bomen gekapt tussen de schuur en de A12. Daarnaast worden 2 à 3 grote bomen gekapt in de bocht van de Oude Steeg aan de oostzijde van de Kleine Matenweg 1a.

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

1.2.2 Planning werkzaamheden

Vooralsnog staat de aanleg van de leidingen gepland in de periode tussen medio maart tot eind december 2018.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb (zwaar) beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen ontwikkeling? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het projectgebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In voorliggende Natuurtoets wordt niet ingegaan op de Boswet.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden (zie ook tabel E in de bijlage).

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in Bijlage A en B van de Wnb, zie ook bijlage tabel A en B. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en / of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen - gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden. Het NNN is onderdeel van het actieve beleid om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het 'nee, tenzij'- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

2.4 Procedure

- Er is nog een deel van het gebied niet onderzocht. Dit betreft de, te slopen, schuur achter Kleine Matenweg nummer 1. Dit dient alsnog te gebeuren.
- Als de NNN-strook, zoals nu het plan is, gepasseerd wordt met een natte zinker dient er nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het aanwezig zijn van ringslang, kamsalamander, rugstreppad en poelkikker. Er dient, bij het aantreffen van één of meer van deze soorten, een ontheffing beschermde soorten aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is hier waarschijnlijk het Rijk, en anders de Provincie Gelderland.
- Als de NNN-strook, zoals nu het plan is, gepasseerd wordt met een natte zinker dient er contact gezocht te worden met het bevoegd gezag betreffende de werkzaamheden in de NNN (Provincie Gelderland)

Onder de Wet natuurbescherming is sprake van één rechtsdocument waarmee zowel vergunning (gebiedsbescherming) als ontheffing (soortbescherming) wordt verleend. Het bevoegd gezag is in dit geval het Rijk en/of de provincie Gelderland. De aanvraag kan al dan niet gekoppeld aan de omgevingsvergunning, ingediend worden bij het gemeenteloket of rechtstreeks bij de provincie. Over de ontheffing/vergunning wordt binnen 13 weken na ontvangst beslist. Bevoegd gezag kan de beslissingstermijn eenmaal verlengen met 7 weken.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name specifieke aandacht geschonken worden aan soorten die in het projectgebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

'Andere' beschermde soorten die zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel A en B in de bijlage) zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied, wordt de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij wordt nagegaan of er in de periode 2012-2016 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het projectgebied. Daarnaast worden indien relevant ook regionale bronnen, atlassen, gebruikt [zie geraadpleegde bronnen]. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het projectgebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie wordt een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het projectgebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het projectgebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd. (aanvullen bronnen indien toetsing NNN en beschermde gebieden onderdeel uitmaakt van de toets).

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op dinsdag 7 februari 2017 is vanaf circa 10.00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij droog en windstil weer met een temperatuur van circa 2C°. Tijdens het terreinbezoek is het projectgebied te voet belopen en is de watergang binnen de NNN bemonsterd met een RAVON schepnet. De schuur, op het adres Kleine Matenweg 1, is van afstand beoordeeld. Alle betrokken bomen zijn afhankelijk van de bereikbaarheid, van dichtbij of met een verrekijker beoordeeld.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het projectgebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het projectgebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Figuur 4.1. Perceel bij de Oude Steeg.

Figuur 4.2. Akkerland west van de Oude Steeg.

Figuur 4.3. Zuidkant Kleine Matenweg 1 met schuur.

Figuur 4.4. Vanaf de Kleine Matenweg 1 westwaarts.

Figuur 4.5. Buizerdnest in bosperceel.

Figuur 4.6. Ingericht weidevogelgebied.

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

Figuur 4.7. Moerasgebied NNN.

Figuur 4.8. Broeihoop ringslang bij de NNN.

Figuur 4.9. Perceel noordzijde HDD Giesbeeksestraat.

Figuur 4.10. Perceel zuidzijde HDD Giesbeeksestraat.

Figuur 4.11. Akkerperceel zuidzijde HDD midden.

Figuur 4.12. Perceel zuidzijde HDD oost

Het tracé waarin de verschillende leidingen worden verlegd, volgt de geplande verbreding van de A12, en verlenging van de A15, tussen Zevenaar, gemeente Zevenaar, provincie Gelderland, en Duiven, gemeente Duiven, provincie Gelderland. De bestaande snelweg A12 wordt met 15 meter verbreed aan de noordzijde. Ter hoogte deze nieuwe lijn zullen de leidingen gelegd worden aan de noordelijke kant van de verbreding. Er zijn drie HDD's gepland onder de A12 door. De oostelijke, midden HDD bij de en de westelijke bij de Giesbeeksestraat.

Het plangebied bevindt zich grotendeels in bestaande landbouwpercelen (weide- en akkerland) direct naast een snelweg A12. Het tracé begint, aan de oostkant, ter hoogte van de Kleine Matenweg welke bereikt wordt via de Oude Steeg. Het tracé westwaarts volgend wordt eerst een maisakkerland gepasseerd en komt het tracé langs een woning (Kleine Matenweg 1), waar een rij bomen staat, een schuur en een paardenbak. Daarna volgt weer een weiland waarin de Zevenaarse Wetering wordt gekruist. De weidepercelen zijn deels ingericht en beheerd op

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
 projectnummer 411739
 1 maart 2017 revisie 0B
 Waterschap Rijn en IJssel

weidevogels Ten westen van de Zevenaarse wetering is een andere watergang die over een grote lengte geheel natuurlijk is ingericht met inhammen, rietoevers, boomwallen en overstromingspoelen. Dit is onderdeel van de NNN onderdeel "moeras". In de omgeving bevatten vele binnenwegen bomenrijen. In de weilanden staan veel (oude) knotwilgen die geschikt zijn voor steenuil of eendennesten, maar geen van deze bomen is zeer dicht gevestigd op het tracé. De drie HDD's onder de A12 door komen, van west naar oost, uit (aan de zuidzijde) in grasland, akkerland en een siergrasland bij het bedrijventerrein en de afslag Zevenaar van de A12.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrictlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1

Tabel 4.1. Overzicht waargenomen beschermde soorten (Habitatrictlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10), aangegeven met een 'X', in de directe omgeving van het projectgebied (NDFF, 2012-2016). Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (10-01-2017) en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Soortgroep	Soort	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest	Buizerd		
	Huismus		
	Roek		
	Sperwer		
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	X	
	Laatvlieger	X	
	Meervleermuis	X	
	Rosse vleermuis	X	
	Ruige dwergvleermuis	X	
	Vale vleermuis	X	
	Watervleermuis	X	
	overige soorten	X	
Overige zoogdieren	Bever	X	
	Das		A
	Eekhoorn		A
	Otter	X	
	Steenmarter		A
	Waterspitsmuis		A
	Wolf	X	
Reptielen	Hazelworm		A
	Ringslang		A
Amfibieën	Kamsalamander	X	
	Poelkikker	X	
	Rugstreppad	X	
Insecten - Dagvlinders	Sleedoorpage		A

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
 projectnummer 411739
 1 maart 2017 revisie 0B
 Waterschap Rijn en IJssel

	Veldparelmoervlinder		A
Insecten - Libellen	Beekrombout		A
Planten	Akkerboterbloem		B
	Akkerogentroost		B
	Brave hendrik		B
	Dreps		B
	Brede wolfsmelk		B
	Glad biggenkruid		B
	Groot spiegelklokje		B
	Grote leeuwenklauw		B
	Kleine wolfsmelk		B
	Korensla		B
	Moerasgamander		B
	Naakte lathyrus		B
	Naaldenkervel		B
	Rood peperboompje		B
	Ruw pazelzaad		B
	Smalle raai		B
	Spits havikskruid		B
	Wilde averuit		B
	Wilde ridderspoor		B
	Wolfskers		B

Tevens zijn in de NDFF waarnemingen aangetroffen van soorten op de vrijstellingslijst van Gelderland en EZ. Dat zijn: amfibieën (bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander) en zoogdieren (bosmuis, bunzing, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, vos).

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het projectgebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Globaal gezien bevat het tracé voornamelijk voedselrijke weidepercelen, afgewisseld of geflankeerd met afwateringsvaarten. Dit zijn meestal niet de meest soortenrijke gebieden. Er is een mogelijke kans op wat soorten bij de schuren van de Kleine Matenweg 1, maar deze zijn nog niet bezocht en beoordeeld omdat daarvoor nog geen toestemming was. De Zevenaarse watering is een kaarsrecht ondiep voedselrijk kanaal, zonder grote kans op beschermde soorten. De omgeving van de watergang en voortplantingspoelen in de meer westelijk geleken ingerichte strook NNN N05.01 Moeras is echter zeer kansrijk. Deze steppingstones zijn bewust gecreëerd voor de populaties kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker bij Kandia. Ook soorten als ringslang of waterspitsmuis kunnen hier goed leven, maar of deze het gebied al hebben weten te bereiken is onbekend.

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

Vogels

Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en soorten met jaarrond beschermd nest

Er zijn, tijdens het veldbezoek, meerdere nesten aangetroffen. Bij het noordelijke parkeerterrein van de A12 bevond zich een nest, maar deze was duidelijk van een ekster. In het populierenbosje was een nest aanwezig van (waarschijnlijk) een buizerd, maar dit nest is meer dan 75 meter verwijderd van de werkzaamheden. Dit nest is trouwens ook als buizerdnest gemeld in de NDFF. Er zijn vier buizerds waargenomen tijdens het veldbezoek. Er zijn ook roeken waargenomen maar nesten ontbreken nabij het tracé. Huismussen zouden bij de Kleine Matenweg 1 kunnen nestelen, maar worden niet verwacht in de (potentieel af te breken) schuur. Effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten zijn niet te verwachten.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1)

Er wordt een strook N05.01 Moeras gepasseerd en een deel Leefgebied Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer. Delen hiervan zijn zeer geschikt als broedgebied voor weide- en watervogels. Enkele soorten zijn ook waargenomen zoals Kievit, meerkoet en wilde eend. Maar andere soorten zoals grutto, scholekster, graspieper en knobbelzwaan zijn ook zeker te verwachten.

Zoogdieren

Vleermuizen

Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen. Verblijfplaatsen in de te kappen bomen worden niet verwacht, omdat holtes niet zijn aangetroffen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. In de te slopen schuur worden vleermuisverblijven niet verwacht vanwege de opbouw (enkeldeks platen, geen spouwmuur). Er kunnen zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden in de omgeving van de werkzaamheden zodat vliegroutes en foerageergebieden aanwezig kunnen zijn. Vliegroutes van vleermuizen kunnen verwacht worden langs het heringerichte gebied NNN-deel N05.01 Moeras, langs de Zevenaarse Wetering en langs de bomen aan de Oude Steeg, Kleine Matenweg, Boleemweg, Kleine Aalburgseweg, Giesbeeksestraat en de Reizenakker. Op gedeelte was in de bomenrijen grotere gaten aanwezig zijn zullen voor onderbrekingen gevoelige vleermuissoorten niet meer voorkomen. De soorten gewone- of ruige dwergvleermuis en watervleermuis zijn het gevoeligst. Laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en vale vleermuis het minst. De meest gevoelige vleermuis is de gewone grootoorvleermuis die nog niet is waargenomen, maar wel kan voorkomen. Het gebruik als vliegroute of foerageergebied is voor al deze soorten niet uit te sluiten. Voor al deze soorten is er, buiten het plangebied, voldoende alternatief foerageergebied aanwezig, maar de effecten op vliegroutes van de gevoelige soorten kan leiden tot het onderbreken van de vliegroute en het daarmee niet bereiken van een foerageergebied of verblijfplaats. De gevolgen van het project op deze soorten wordt in hoofdstuk 5 behandeld.

Overige (land)zoogdieren

Vanuit de NDFF en de geraadpleegde regionale verspreidingsgegevens waren bever, das, eekhoorn, otter, steenmarter, waterspitsmuis en wolf te verwachten. Gezien het aanwezige habitat zijn de bever, das, eekhoorn, otter en wolf niet te verwachten. Ook de waterspitsmuis is nog niet bekend en wordt nog niet verwacht. Alhoewel het er de heringerichte NNN-deel N05.01 Moeras ten westen van de Zevenaarse Wetering er geschikt voor is, is deze soort nog onbekend in de directe omgeving. De steenmarter kan aanwezig zijn nabij de schuur van de Kleine Matenweg 1. Dit gebied is nog niet bezocht, dus de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de soort kan nog niet uitgesloten worden. Het veldbezoek heeft geen aanleiding gegeven om de aanwezigheid van andere beschermde soorten (land)zoogdieren alsnog waarschijnlijk te achten. De aanwezigheid van één beschermde soort (land)zoogdieren (steenmarter) is dus niet uit te sluiten. De gevolgen van het project op deze soort wordt in hoofdstuk 5 behandeld.

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

Reptielen

Vanuit de NDFF en de geraadpleegde regionale verspreidingsgegevens waren hazelworm en ringslang te verwachten. Voor de hazelworm is geen geschikt habitat aanwezig in het overwegend agrarische landschap, maar voor de ringslang is de, speciaal voor deze soort, heringerichte NNN-deel N05.01 Moeras ten westen van de Zevenaarse Wetering zeer geschikt habitat. Het veldbezoek heeft geen aanleiding gegeven om de aanwezigheid van andere beschermde soorten amfibieën alsnog waarschijnlijk te achten. De aanwezigheid van één beschermde reptielensoort (ringslang) is dus niet uit te sluiten. De gevolgen van het project op deze soort wordt in hoofdstuk 5 behandeld.

Amfibieën

Vanuit de NDFF en de geraadpleegde regionale verspreidingsgegevens waren kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad te verwachten. Voor deze soorten is zeer geschikt habitat aangetroffen in de, speciaal voor deze soorten, heringerichte NNN-deel N05.01 Moeras ten westen van de Zevenaarse Wetering. Het veldbezoek heeft geen aanleiding gegeven om de aanwezigheid van andere beschermde soorten amfibieën alsnog waarschijnlijk te achten. De aanwezigheid van drie beschermde soorten amfibieën (kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad) is dus niet uit te sluiten. De gevolgen van het project op deze soorten wordt in hoofdstuk 5 behandeld.

Vissen

Vanuit de NDFF en de geraadpleegde regionale verspreidingsgegevens was de aanwezigheid van beschermde vissoorten niet te verwachten. Het veldbezoek heeft geen aanleiding gegeven om de aanwezigheid van beschermde soorten alsnog waarschijnlijk te achten. De aanwezigheid van beschermde soorten vissen is uit te sluiten.

Ongewervelden

Vanuit de NDFF en de geraadpleegde regionale verspreidingsgegevens waren sleedoornpag, veldparelmoervlinder en beekrombout te verwachten. Deze soorten hebben echter habitats benodigd die niet aanwezig zijn in het overwegend agrarische landschap waarin de maatregelen plaatsvinden. Het veldbezoek heeft geen aanleiding gegeven om de aanwezigheid van andere beschermde soorten ongewervelden alsnog waarschijnlijk te achten. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden is uit te sluiten.

Flora

Vanuit de NDFF en de geraadpleegde regionale verspreidingsgegevens waren akkerboterbloem, akkerogentroost, brave hendrik, dreps, brede wolfsmelk, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, korensla, moerasgamander, naakte lathyrus, naaldenkervel, rood peperboompje, ruw parelzaad, smalle raai, spits havikskruid, wilde averuit, wilde ridderspoor en wolfskers, sleedoornpag, veldparelmoervlinder en beekrombout te verwachten. Deze soorten hebben echter habitats benodigd die niet aanwezig zijn in het overwegend agrarische landschap waarin de maatregelen plaatsvinden. Het veldbezoek heeft geen aanleiding gegeven om de aanwezigheid van andere beschermde florasoorten alsnog waarschijnlijk te achten. De aanwezigheid van beschermde florasoorten is uit te sluiten.

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
 projectnummer 411739
 1 maart 2017 revisie 0B
 Waterschap Rijn en IJssel

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een (zwaarder) beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.2: Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied.

Soortgroep	Soort	Beschermings-regime	Aanwezigheid	Toelichting
Vogels	<i>Kievit, Grutto, Scholekster, Wilde eend, Knobbelzwaan, Meerkoet e.v.a.</i>	Artikel 3.1 // Artikel 3.5	In broedseizoen zeer waarschijnlijk	Agrarisch natuur- en landschapsbeheergebied, deels ingericht en watergangen
Vleermuizen	<i>Gewone- en ruige dwergvleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis</i>	HR	Nog onduidelijk	Vliegroutes langs watergangen en bomenrijen
Zoogdieren	<i>Steenmarter</i>	3.10	Nog onduidelijk	Habitat mogelijk aanwezig, nog niet bezocht
Reptielen	<i>Ringslang</i>	Artikel 3.10, bijlage A	Mogelijk	Voor deze soorten heringericht habitat aanwezig
Amfibieën	<i>Kamsalamander, rugstreepad en poelkikker</i>	HR	Mogelijk	Voor deze soorten speciaal heringericht habitat aanwezig

4.3 Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

Het projectgebied ligt deels in beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Rijntakken" ligt op circa 2,8 kilometer afstand ten westen en 3,3 kilometer afstand ten zuiden van het projectgebied. Tussen het plangebied en de noordwestelijk gelegen deel van de Rijntakken ligt het bedrijventerrein van Duiven en tussen het plangebied en de zuidelijk gelegen deel van de Rijntakken ligt de A12, Zevenaar en Duiven en een agrarisch gebied. Zie figuur 4.2.

Natuurtoets

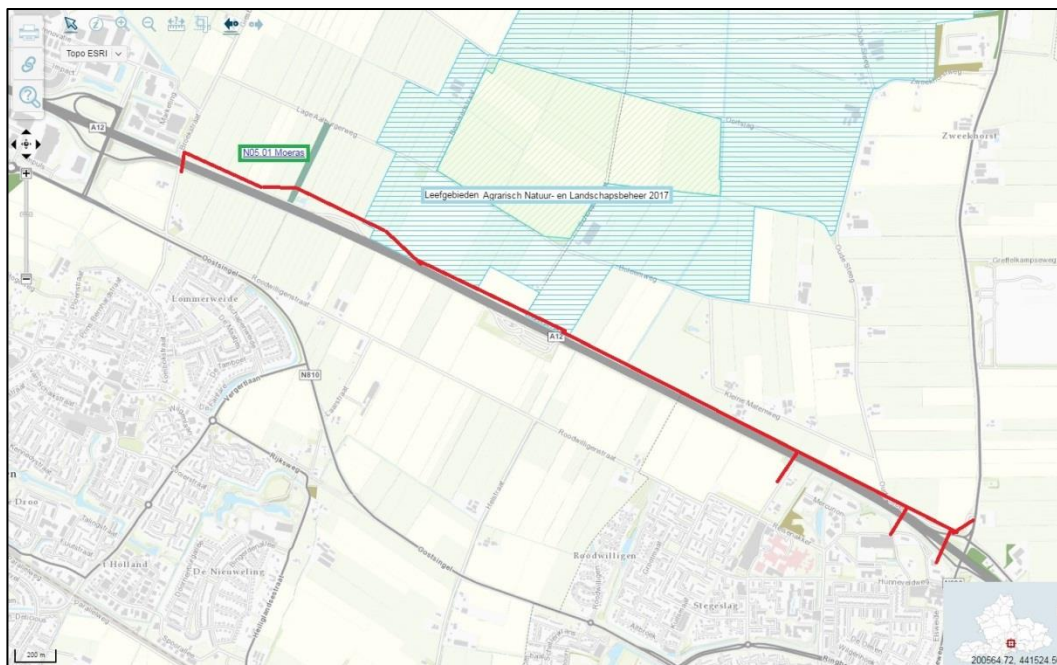
verlenging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

Figuur 4.1. Ligging van het projectgebied (rode lijn) ten opzichte van de Natura2000 (groen). Bron kaarten.gelderland.nl.

Natuurnetwerk Nederland

In het projectgebied is NNN-gebied aanwezig. Er wordt een strook N05.01 Moeras gepasseerd en een deel Leefgebied Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer. Zie figuur 4.2.

Figuur 4.2. Ligging van het projectgebied (rode lijn) ten opzichte van de Gelderse NNN (N05.01 Moeras groen en Leefgebieden Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer gearceerd). Bron kaarten.gelderland.nl.

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het project gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). In [paragraaf 5.3](#) wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling project

Voor het project worden watergangen gepasseerd, percelen vergraven, bomen gekapt en waarschijnlijk wordt een schuur gesloopt. Ook vinden er meerdere soorten van verstoring plaats zoals machinale, personele, geluids- en lichtverstoring.

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

Broedvogels

Indien er gewerkt wordt tijdens het vogelbroedseizoen moet voorkomen worden dat, reeds gestarte, broedgevallen verstoord kunnen worden, waarbij het nest of de jongen worden achtergelaten. Dit kan voorkomen worden door het preventief tegengaan van het starten van broedgevallen in het plangebied en een verstoringstrook eromheen. Indien er alsnog een broedgeval plaats vindt mag deze niet verstoord worden en dient met de werkzaamheden gewacht te worden tot de jongen, uit eigen beweging, het nest verlaten hebben.

Vleermuizen

De werkzaamheden kunnen ten kosten gaan van vliegroutes van vleermuizen. De kap van de bomen zal hierop geen effect hebben, maar het voeren van verlichting op de watergangen en bomenrijen dient voorkomen te worden.

Steenmarter

De werkzaamheden kunnen ten kosten gaan van een verblijfplaats van de steenmarter indien deze wordt aangetroffen in de schuur ten zuiden van de Kleine Matenweg 1. Of de soort daadwerkelijk aanwezig is, is niet met zekerheid bekend en dient onderzocht te worden. Indien de soort niet aanwezig is kan zonder negatief effect op de soort gewerkt worden. Anders dient een ontheffing op het verwijderen van de verblijfplaats te worden aangevraagd.

Reptielen

De werkzaamheden kunnen ten kosten gaan van individuen en/of verblijfplaatsen van de ringslang, alsmede een verstoring opleveren van de voortplanting in de broeihoop. Of de soort daadwerkelijk aanwezig is, is niet met zekerheid bekend en dient onderzocht te worden. Indien de soort niet aanwezig is kan zonder negatief effect op de soort gewerkt worden. Een negatief effect kan geminimaliseerd worden door te werken buiten de kwetsbare tijd of voorkomen worden door te werken met een boring in plaats van een natte zinker.

Amfibieën

De werkzaamheden kunnen ten kosten gaan van individuen en/of verblijfplaatsen van de kamsalamander, rugstreeppad of poelkikker, alsmede een verstoring opleveren van de voortplanting in de poelen. Of de soorten daadwerkelijk aanwezig zijn, is niet met zekerheid bekend en dient onderzocht te worden. Indien de soorten allen niet aanwezig zijn kan zonder negatief effect op de soorten gewerkt worden. Een negatief effect kan geminimaliseerd worden door te werken buiten de kwetsbare tijd of voorkomen worden door te werken met een boring in plaats van een natte zinker.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat binnen 2,7 à 3,3 kilometer afstand van het projectgebied het Natura 2000-gebied Rijntakken ligt. Het Natura 2000-gebied ligt buiten het invloedsgebied van het project wat betreft vermessing en verzuring, verdroging of geluid- en lichtverstoring. Vanwege de afstand, de geringe omvang van de ontwikkeling in het projectgebied, de *ligging in het stedelijke gebied* en daardoor de afscherming worden geen effecten op soorten, habitats van soorten of habitattypen in het Natura 2000-gebied verwacht. Er is *geen effect* op het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied en daarom is er geen aanleiding om te verwachten dat er op Natura 2000-gebieden op grotere afstand nog effecten zullen optreden. Een vervolgonderzoek vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor een NNN-gebied geldt dat de wezenlijke waarden en kenmerken van dat gebied niet mogen worden aangetast. Als ecologische (wezenlijke) waarden en kenmerken van een NNN-gebied gelden de omvang, de verbindende functie en de kwaliteit in de vorm van de natuurbeertypen zoals vastgelegd op de beertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan.

Bij voorliggend project zijn er in het projectgebied wezenlijke kenmerken en waarden aanwezig in de vorm van het natuurbeertype N05.01 Moeras en is er een gebied dat onderdeel is van Leefgebieden Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer. Deze gebieden zijn deels speciaal ingericht voor weidevogels en amfibiesoorten als kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker. Maar ook geschikt gemaakt voor ringslang en waterspitsmuis.

Deze gebieden worden deels met open ontgraving, of via een natte zinker, gepasseerd. Derhalve vinden hier direct effecten op plaats, onder andere door ruimtebeslag en mogelijk (tijdelijke) aantasten van bodemkenmerken. Ruimtebeslag zal ontstaan tijdens de werkzaamheden door de daadwerkelijke aanleg en een transportweg. Daarnaast zal bemaling en mechanische en personele verstoring effecten kunnen hebben. De passage van de heringerichte NNN-deel N05.01 Moeras ten westen van de Zevenaarse Wetering via een natte zinker kan effecten hebben op de inrichting van het gebied.

De effecten kunnen voorkomen worden als de open ontgraving door een boring vervangen wordt, maar daarop wordt momenteel niet gepland. De periode van werken van negatieve effecten ook sterk verkleinen door bijvoorbeeld buiten de vogelbroedperiode te werken, zodat bemaling geen effect heeft op de broedvogels. De bemaling kan ook van invloed zijn op de, naast de heringerichte NNN-deel N05.01 Moeras ten westen van de Zevenaarse Wetering aangelegde voortplantingspoelen van de kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker.

Het voornemen heeft mogelijk een wezenlijke invloed op belangrijke sleutelfactoren binnen het moeras- en het agrarisch natuurbeheersysteem waardoor significante negatieve effecten op de kenmerken en waarden van het aanwezige NNN niet uitgesloten zijn. Bij een dergelijke aantasting dienen vervolgstappen genomen te worden die in lijn zijn met de Spelregels van het Natuurnetwerk Nederland. De Spelregels omvatten het beleidskader voor het compensatiebeginsel, NNN-saldobenadering en herbegrenzing NNN.

6 Bronnen

Kleukers, R.M.J.C., E.J. van Nieukerken, B. Odé, L.P.M. Willemse & W.K.R.E. van Wingerden, 1997. De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera) – Nederlandse Fauna 1. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Bos, F.G., M.A. Bosveld, D.G. Groenendijk, C.A.M. Van Swaay & I. Wynhoff, 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming (Nederlandse Fauna 7). Vlinderstichting, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Creemers, Raymond C.M. & Jeroen J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland (Nederlandse Fauna 9). RAVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren – Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Van Kessel, N., J. Kranenbarg, 2012. Vissenatlas Gelderland. Profiel, Bedum.

Huizenga, N., 2011. Werkatlas Zoogdieren van Gelderland. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R., 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaards

Royal Haskoning DHV, 2015. A12/A15 Ressen – Oudbroeken (ViA15) Ontwerptracébesluit-bijlage 3 Rapportage Ecologie, toetsing aan Flora- en faunawet, Boswet en Gelders Natuurnetwerk. Projectbureau ViA15.

Royal Haskoning DHV, 2015. A12/A15 Ressen – Oudbroeken (ViA15) Ontwerptracébesluit-bijlage 4 Rapportage Ecologie, Passende beoordeling. Projectbureau ViA15.

G. Hoefsloot, G. et al, 2015. Actualisatie natuurgegevens doortrekking A15, bronnenstudie en veldonderzoek tracé ViA15 2015. Bureau Waardenburg, Culemborg

Overig:

NDFP

NDFP Verspreidingsatlas (www.verspreidingsatlas.nl)

Natura 2000 en NNN (kaarten.gelderland.nl)

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlindernet.nl

www.libellennet.nl

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

Bijlagen

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

Bijlage I: Wettelijk kader

Soortbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel C en D van deze bijlage.

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
 projectnummer 411739
 1 maart 2017 revisie 0B
 Waterschap Rijn en IJssel

Tabel A. Vogels die vallen onder artikel 3.5 (Bern bijlage II, Bonn bijlage I) én in Nederland broeden. Info tabel: Ingekorte lijst vogelsoorten Conventie van Bern bijlage II. Deze lijst is ingekort door alleen die vogels op te nemen die volgens de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Nederlandse Fauna serie deel 5 uit 2002) en de Avifauna van Limburg (uit 2006) in Nederland broeden. Dwaalgasten en overwinteraars zijn uit de lijst verwijderd.

Appelvink		
Baardman	Grote bonte specht	Purperreiger
Beflijster	Grote gele kwikstaart	Putter
Bergeend	Grote karekiet	Ransuil
Bergfluitier	Grote stern	Rietgors
Bijeneter	Grote zilverreiger	Rietzanger
Blauwborst	Havik	Rode wouw
Blauwe kiekendief	Heggenmus	Roerdomp
Boerenwaluw	Hop	Roodborst
Bontbekplevier	Huiszwaluw	Roodborsttapuit
Bonte strandloper	IJsvogel	Roodhalsfuut
Bonte vliegenvanger	Kerkuil	Rouwkwikstaart
Boomklever	Klapekster	Sijs
Boomkruiper	Klein waterhoen	Slangenarend
Boompieper	Kleine barsijs	Slechtvalk
Boomvalk	Kleine bonte specht	Smelleken
Bosrietzanger	Kleine karekiet	Snor
Bosruiter	Kleine plevier	Sperwer
Bosuil	Kleine zilverreiger	Spotvogel
Braamsluiper	Kleinst waterhoen	Sprinkhaanzanger
Brandgans	Kluut	Steenuil
Bruine kiekendief	Kneu	Steltkluut
Buizerd	Koereiger	Strandplevier
Casarca	Koolmees	Taigaboomkruiper
Cetti's zanger	Kortsnavelboomkruiper	Tapuit
Draaihals	Kraanvogel	Tijftjaf
Duinpieper	Krekelzanger	Torenvalk
Dwergmeeuw	Kruisbek	Tuinfluitier
Dwergstern	Kuifmees	Velduil
Engelse kwikstaart	Kwak	Visarend
Europese kanarie	Kwartelkoning	Visdief
Fitis	Lepelaar	Vuurgoudhaan
Fluitier	Matkop	Wespendief
Geelgors	Middelste bonte specht	Wielewaal
Gekraagde roodstaart	Nachtegaal	Winterkoning
Gele kwikstaart	Nachtzwaluw	Witbandkruisbek
Geoorde fuut	Noordse stern	Witte kwikstaart
Glanskop	Oehoe	Witwangstern
Goudhaan	Oeverloper	Woudaap
Grasmus	Oeverpieper	Zeearend
Graspieper	Oeverzwaluw	Zwarte mees
Graszanger	Ooievaar	Zwarte ooievaar
Grauwe kiekendief	Orpheusspotvogel	Zwarte roodstaart
Grauwe klauwier	Paapje	Zwarte specht
Grauwe vliegenvanger	Pestvogel	Zwarte stern
Griel	Pimpelmees	Zwarte wouw
Groene specht	Poelruiter	Zwartkop
Groenling	Porseleinhoen	Zwartkopmeeuw

Tabel B. Soorten (niet zijnde vogels) die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren-landzoogdieren	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreepad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Insecten-dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren-vleermuizen	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestart
	pimperlblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijlblauwtje		grijze grootoorvleermuis
zilverstreephooibeestje	grote hoefijzerneus		
Insecten-haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Insecten-kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Insecten-libellen	mercurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker	ruige dwergvleermuis	
	noordse winterjuffer	tweekleurige vleermuis	
	oostelijke witsnuitlibel	vale vleermuis	
	rivierrombout	watervleermuis	
sierlijke witsnuitlibel	gewone dwergvleermuis		
Insecten-nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren-zeezoogdieren	walrus
Reptielen	dikkopschildpad	Zoogdieren-zeezoogdieren	bultrug
	kemp's zeeschildpad		gewone vinvis
	lederschildpad		bruinvis
	soepschildpad		dwergpotvis
	gladde slang		gestreepte dolfijn
	muurhagedis		gewone dolfijn
	zandhagedis		gewone spitsdolfijn
Sporenplanten-bladmossen	geel schorpioenmos		grijze dolfijn
	tonghaarmuts		kleine zwaardwalvis
Sporenplanten-varens	kleine vlotvaren		narwal
Vissen	steur		orka
	houting		tuimelaar
Weekdieren	bataafse stroommossel		witflankdolfijn
	platte schijfhoren		witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket		noordse vinvis
	drijvende waterweegbree		potvis
	groenknolorchis		butskop
	kruiwend moerasscherm		dwergvinvis
	zomerschroeforchis		griend
			spitsdolfijn van gray
			witte dolfijn

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
 projectnummer 411739
 1 maart 2017 revisie 0B
 Waterschap Rijn en IJssel

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a. Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Brabant, vrijgesteld. Soorten met een asterisk (***) zijn alleen in Limburg - voor een deel van het jaar - vrijgesteld.

Zoogdieren	Waterspitsmuis	Donker pimpernelblauwtje
Aardmuis*	Wezel**	Duinparelmoervlinder
Boommarter	Wild zwijn	Gentiaanblauwtje
Bosmuis*	Woelrat*	Grote parelmoervlinder
Bunzing**	Amfibieën	Grote vos
Damhert	Alpenwatersalamander	Grote vuurvlinder
Das	Bruine kikker*	Grote weerschijnvlinder
Dwergmuis*	Gewone pad*	Iepenpage
Dwergspitsmuis*	Kleine watersalamander*	Kleine heivlinder
Edelhert	Meerkikker*	Kleine ijsvogelvlinder
Eekhoorn***	Middelste groene kikker*	Kommavlinder
Egel*	Vinpootsalamander	Pimpernelblauwtje
Eikelmuis	Vuursalamander	Sleedoorpage
Gewone bosspitsmuis*	Reptielen	Spiegeldikkopje
Gewone zeehond	Adder	Veenbesblauwtje
Grote bosmuis	Hazelworm***	Veenbesparelmoervlinder
Grijze zeehond	Levendbarende hagedis***	Veenhooibeestje
Haas*	Ringslang	Veldparelmoervlinder
Hermelijn**	Vissen	Zilveren maan
Huisspitsmuis*	Beekdonderpad	Libellen
Konijn*	Beekprik	Beekkrombout
Molmuis	Elrits	Bosbeekjuffer
Ondergrondse woelmuis*	Europese rivierkreeft	Donkere waterjuffer
Ree*	Gestippelde alver	Gevlekte glanslibel
Rosse woelmuis*	Grote modderkruiper	Gewone bronlibel
Steenmarter***	Kwabaal	Hoogveenglanslibel
Tweekleurige bosspitsmuis*	Dagvlinders	Kempense heidelibel
Veldmuis*	Aardbeivlinder	Speerwaterjuffer
Veldspitsmuis	Bosparelmoervlinder	Kevers
Vos*	Bruin dikkopje	Vliegend hert
	Bruine eikenpage	

Tabel D. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c

Planten	Groene nachtorchis	Roggelelie
Akkerboterbloem	Groensteel	Rood peperboompje
Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rozenkransje
Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Ruw pazelzaad
Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Scherpkruid
Berggamander	Honingorchis	Schubvaren
Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubzegge
Blaasvaren	Kalketrip	Smalle raai
Blauw guichelheil	Karthuizeranjer	Spits havikskruid
Bokkenorchis	Karwijselie	Steenbraam
Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Stijve wolfsmelk
Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stofzaad
Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Tengere distel
Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere veldmuur
Breed wollegras	Knollathyrus	Trogamander
Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Veenbloembies
Dennenorchis	Korensla	Vliegenorchis
Dreps	Kranskarwij	Vroege ereprijs
Echte gamander	Kruiptijm	Wilde averuit
Franjegentiaan	Lange zonnedaauw	Wilde ridderspoor
Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde weit
Geplooid vrouwenmantel	Moerasgamander	Wolfskers
Getande veldsla	Muurbloem	Zandwolfsmelk
Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zinkviooltje
Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zweedse kornoelje
Gladde zegge	Pijlscheefkalk	

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstelling en ontheffingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10. Provincie Noord-Brabant verleent bijvoorbeeld geen vrijstelling voor een aantal soorten marterachtigen.

Naast dat het type vrijgestelde soorten verschilt per provincie, kan de grond waarop de vrijstelling geldt ook variëren tussen provincies. De vrijstelling hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Zo geldt de vrijstelling op basis het voorkomen of bestrijden van '...onnodig lijdende zieke of gebrekkige dieren' alleen in Flevoland en Utrecht. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Opzettelijk storen van vogels

In artikel 3.1.5 is een bepaling opgenomen ten aanzien van het verstoren van vogels. In het artikel is opgenomen dat verstoring van vogels is toegestaan mits deze geen wezenlijke invloed heeft op de staat van instandhouding van de soort. Dit houdt in dat de activiteit/projectvoornemen doorgang kan vinden als zo'n soort in de buurt tot broeden komt. Een nest mag overigens nooit vernield of beschadigd worden.

Mogelijk zou dit eveneens kunnen betekenen dat verblijfplaatsen ongeschikt kunnen worden gemaakt onder de voorwaarde dat onderbouwd is dat er geen effect is op de instandhouding van de soort. Het zal echter nog steeds nodig zijn, voorafgaand aan de verstoring met inachtneming van de gewenningsperiode, compenserende maatregelen (zoals bijvoorbeeld het aanbieden van nestkasten) te treffen om te kunnen spreken van "verstoring" (in plaats van vernietiging van nesten). Dit is van belang bij de bescherming van de huismus, gierzwaluw en eventueel de roek, aangezien deze soorten vaak gebruik maken van het nest waar zij het jaar daarvoor ook in hebben gebroed.

Een heel aantal algemene vogels vallen echter ook onder artikel 3.5, doordat zij opgenomen zijn in Bijlage II van Bern. Zie tabel D. Neem bijvoorbeeld de koolmees en roodborst. Deze soorten mogen niet verstoord worden, ook niet als de staat van instandhouding het zou toelaten. Daardoor zullen veel activiteiten alsnog buiten het broedseizoen moeten plaatsvinden, gewerkt moeten worden volgens een gedragscode of zou er een ontheffing moeten worden aangevraagd.

Vrijstelling onder gedragscode

Een andere manier om vrijstelling te krijgen is door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode. Hierin staan gedragsregels om schade aan beschermde dieren en planten zoveel mogelijk te voorkomen bij het uitvoeren van bepaalde activiteiten. De goedgekeurde gedragscodes staan op de website van RVO vermeld (<https://mijn.rvo.nl/gedragscodes-overige-organisaties>). Let hierbij op dat voor soorten genoemd in artikel 3.1 en 3.5 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' geen geldige ontheffingsgrond is en deze activiteit daardoor niet valt onder de gedragscode. Hiervoor dient alsnog een ontheffingsaanvraag te worden ingediend.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
- Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel E worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
 projectnummer 411739
 1 maart 2017 revisie 0B
 Waterschap Rijn en IJssel

worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel E. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10)

Ontheffingsgronden	VR-soorten (Artikel 3.1)	HR-soorten, Bonn en Bern (Artikel 3.5)	Andere soorten (Artikel 3.10)
1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2. Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3. Opsomming van:	X	X	X
- volksgezondheid en openbare veiligheid			
- veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
- ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
- ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
- voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
- dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
- ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
- schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedures

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U heeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk). De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaer en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een

Natuurtoets

verlegging twee rioolpersleidingen Waterschap Rijn en IJssel en drinkwaterleiding Vitens t.b.v. verbreding A12 en verlenging A15 tussen Zevenaar en Duiven
projectnummer 411739
1 maart 2017 revisie 0B
Waterschap Rijn en IJssel

vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

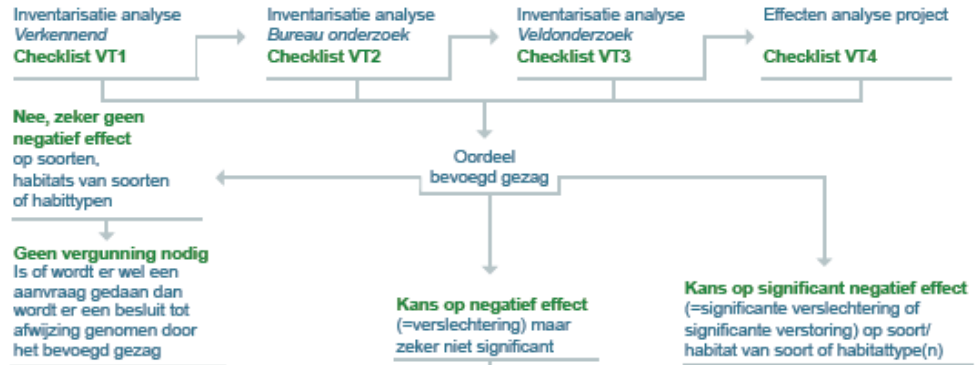
In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

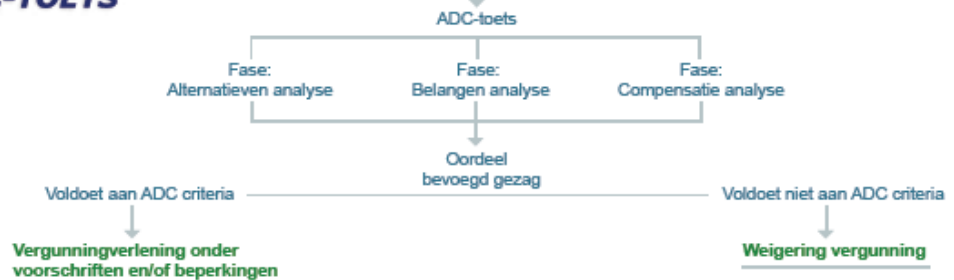
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.